

ГЛОБАЛЬНА ІСТОРІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ІСТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНІЙ Мотенко Я.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Одним з важливих наслідків процесу глобалізації наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. є зростання інтересу наукових кіл провідних країн Заходу до так званої «глобальної історії» – дисципліни, спрямованої на вивчення всесвітньо-історичного процесу в контексті геологічних, біологічних, епідеміологічних, демографічних змін на планеті. Позитивно оцінюючи якісне розширення її можливостей за рахунок інтенсивного міждисциплінарного наукового обміну і активного використання комп'ютерної обробки даних, слід відзначити специфічний момент, який істотно впливає на об'єктивність результатів роботи істориків-глобалістів.

«Нова модель бачення історії» на думку, окремих науковців в перспективі може стати альтернативою традиційним формам дослідження колективного минулого, тобто національній історії. Пам'ять про міжнаціональні конфлікти є важливою складовою історії практично кожної держави, а отже вона заважає відкривати нові ринки збуту і отримувати прибуток. Адже легко пишати національною історією демонструючи патріотизм, але морально непросто приймати на себе відповідальність за зло, скоєне у минулому. Особливо це стосується нових поколінь, які не несуть за злочини прямої відповідальності. Тому постає завдання формулювання «загально цивілізаційних цінностей», серед яких є помітним домінування цінностей західної техногенної цивілізації, оскільки вони трактуються як оптимальні і найбільш ефективні для задоволення особистих і суспільних потреб. Як наслідок, поступово викристалізується концепція про неминучість світової гегемонії індустріально розвинених країн Заходу при злиденності економічного становища більшості країн Сходу і Півдня.

Таким чином, відбувається поступове формування теорії побудови єдиної планетарної цивілізації і обґрунтування того, чому у цій цивілізації влада і ресурси розподіляються саме так, а не інакше. Проте, підбиваючи підсумки варто зазначити, що максимально повно розкрити свій потенціал глобальна історія зможе лише використавши матеріал отриманий в результаті ретельних «локальних» історичних досліджень, які відбуваються в рамках національної історії. Альтернативність глобальної історії іншим історичним дисциплінам є сумнівною. Як вельми сумнівною є і здатність її окремих прихильників запропонувати сучасному світові зразки прийняттого «планетарного мислення» і «універсальних моральних цінностей».